

Arkivsak-dok. 24/00629-2
Saksbehandler Stine Marie Engmark Espe

Saksgang
Utvalg for vilt og innlandsfisk 2023 - 2027

Møtedato
27.02.2024

Sak nr.
3/24

Endring av kommunal målsetting for hjorteviltforvaltningen i Sarpsborg 2022-2025

Innstillingssak.

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunal målsetting for hjorteviltforvaltningen i Sarpsborg 2022-2025 endres ved å inkludere følgende avsnitt:

*Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) får tildelt kvote etter § 18 i hjorteviltforskriften etter følgende kategorier:
kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), voksne hanndyr (1½ år og eldre).*

Følgende fordeling fastsettes:

- Kalv: 60 %
- Hanndyr 1,5 år og eldre: 20 %
- Hodyr 1,5 år og eldre: 20 %

For små vald oppfylles prosentfordelingen over flere år samlet.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Kommunal målsetting for hjorteviltforvaltningen i Sarpsborg 2022-2025

Sammendrag:

Sarpsborg kommune har gjeldende kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltningen til og med 2025. Dagens kommunale målsettinger mangler tildelingskvote for elgvald uten godkjent bestandsplan, jf. hjorteviltforskriften. Kommunedirektøren ønsker å legge til et avsnitt i den eksisterende kommunale målsettingen som spesifiserer tildelingen til elgvald uten bestandsplan.

Utredning:

Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr, jf. hjorteviltforskriften § 3. Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Målene er ikke statiske og skal derfor rulleres, som øvrige kommunale planer. Utvalg for vilt og innlandsfiske vedtar kommunale mål for hjorteviltforvaltningen, og godkjenner bestandsplanene dersom disse er i tråd med kommunal målsetting. Dagens kommunale

målsettinger er gjeldende til 2025. Bestandsplanområdene i Sarpsborg kommune skal også rullere sine bestandsplaner for elg samme år.

Gjeldende kommunale målsetting i kommunen har vist seg å fungere godt, men endringer i elgvaldstrukturen i 2023 har medført et nytt behov for å spesifisere tildelingskvote for elgvald uten bestandsplan, jf. § 18 3. ledd i hjorteviltforskriften.

Dagens bestemmelser er tilpasset målsettingen som er utarbeidet av Østre elgregion Østfold, samt den revisjonen som ble gjort av hjorteviltforskriften i 2020. Vedtatt kommunal målsetting for hjorteviltforvaltningen i Sarpsborg 2022-2025 ligger vedlagt.

Faglige anbefalinger:

I en naturlig elgbestand vil ku/okse-forholdet være nær 1:1, mens det i Norge er vanlig å ha 1,5-2,5 kuer per okse. Dette skyldes først og fremst et ønske om å produsere mye elg da en okse i snitt kan bedekke 1,5-2 kuer. Det har imidlertid i de siste årene blitt en sterk bevissthet rundt skjeve kjønnsrater over tid og konsekvensene av dette. Vi ser tydelige trender i statistikken på at slaktevekt og fruktbarhetsrate faller. Elgen må også tåle høyere temperaturer og mer ekstremvær enn før, samt at vi finner flere parasitter på elg nå enn tidligere. Fokuset dreies nå mer over på å ha sunnere og mer robuste bestander, og ikke nødvendigvis flest mulig individer.

Det viser seg at elgoksene er «på topp» når de er mellom 5 og 8 år gamle. Disse gamle oksene bidrar til tidligere brunst hos kuene, noe som gjør at de bedekkes tidligere og føder kalvene tidligere på våren. Sammenlignet med små kuer som blir bedekket av små okser, kanskje på ombrunst, er disse kalvene ofte større og flere. De fleste okser på Østlandet felles før de når denne alderen.

En avskytningsstrategi med høy kalveandel er anbefalt for å gi genetisk robuste individer som følge av en mer balansert kjønnsrate. Antallet 4 år og eldre hanndyr i bestanden vil dermed bli høyere, og disse vil igjen bidra til høyere kalvevekter og fruktbarhetsrater. Sannsynligheten for å se og oppleve fullvoksne hanndyr vil derfor være størst i bestander med høy kalveavskyting.

Det anbefales derfor at det holdes en sterkt kalvedominert avskytningsstrategi. For å unngå for stor belastning på annet biologisk mangfold og på samfunnet for øvrig, bør bestanden holdes på moderate tettheter i forhold til bæreevnen. Ved slike forutsetninger vil dyrene kunne vokse raskere og oppnå høyere vekt og fruktbarhet ved fullvoksen alder.

Konklusjon:

Kommunedirektøren anbefaler på faglig bakgrunn en avskytningsprofil med en relativt høy andel kalv. Kommunedirektøren foreslår å ta utgangspunkt i de eksisterende bestemmelsene, og legge til et avsnitt som spesifiserer kvotetildeling på vald uten bestandsplan:

*Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) får tildelt kvote etter § 18 i hjorteviltforskriften etter følgende kategorier:
kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), voksne hanndyr (1½ år og eldre).*

Følgende fordeling fastsettes:

- Kalv: 60 %
- Hanndyr 1,5 år og eldre: 20 %
- Hodyr 1,5 år og eldre: 20 %

For små vald oppfylles prosentfordelingen over flere år samlet.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Ingen vesentlige konsekvenser.

Miljø:

Etter naturmangfoldloven § 7 skal §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal framgå av beslutningen.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapen om bestandssituasjonen for elg vurderes som god. Jegere rapporterer inn flere bestandsparametere hvert år gjennom Hjorteviltregisteret, hvilket danner grunnlaget for kunnskapen vi har i dag. I tillegg utføres det jevnlig beitetakseringer i samarbeid med fylkeskommunen.

Vurdering etter føre-var-prinsippet § 9

Med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget vurderes føre-var prinsippet til ikke å komme til anvendelse i denne saken.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning ved å vedta kommunale mål for hjorteviltforvaltningen vil ikke påvirke økosystemet eller hjorteviltet negativt, så lenge det blir lagt opp til et uttak som er bærekraftig både for viltet og annet naturmangfold. I det aktuelle tilfellet er målene tilpasset økosystemets bæreevne og elgbestandens høstbare overskudd. Et høstbart overskudd innebærer at hele overskuddet kan tas ut, uten at det går ut over bestandens produksjonsevne.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Dette hensynet vurderes til ikke å komme til anvendelse i denne saken.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Dette hensynet vurderes til ikke å komme til anvendelse i denne saken

Folkehelse:

Ingen vesentlige konsekvenser.